

Prima instanță: Judecătoria Drochia (sediul Central) (jud.I. Rusu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.A. Albu, A. Toderaș, E. Bejenaru)

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic Municipal Bălți”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva lui Nicolai Bilic cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat,

împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 15 iunie 2016, Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic Municipal Bălți” (IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolai Bilic solicitând încasarea prejudiciului material cauzat în mărime de 1166,03 lei, format din: suma de 533,00 lei pentru o (una) zi pat în secția reanimare; suma de 17,03 lei pentru diverse medicamente; suma de 191,00 lei pentru diverse investigații; suma de 270,00 lei pentru taxa de stat.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 16 decembrie 2014, ora 16:00, Nicolai Bilic, la cererea sa, a fost internat în secția reanimare-infecțioasă, cu diagnoza la trimitere – xxxxx și s-a aflat la tratament staționar până la data de 17 decembrie 2014, ora 09:31, fiind externat cu diagnosticul — xxxxx.

A menționat că, la etapa acordării asistenței medicale în spital, pacientul Nicolai Bilic a fost informat despre prevederile legale, conform cărora cheltuielile pentru serviciile medicale prestate persoanelor neasigurate în cadrul asistenței medicale specializate spitalicești, sunt achitate de către pacient în corespundere cu Catalogul unificat de tarife pentru serviciile prestate de către instituțiile medico-sanitare publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1020 din 29 decembrie 2011. În acest context, art. 4 alin. (5) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr. 1585 din 27 februarie 1998, prevede că calitatea de asigurat și de plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru persoanele neangajate, care nu sunt indicate la alin.(4), o au ele înseși. Normele metodologice de aplicare a Programului Unic, aprobate prin Ordinul comun al Ministerului Sănătății al RM și Compania Națională de Asigurări în Medicină din 31 decembrie 2013, nr.

1605/414a privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2014 a Programului Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, cu referire la acest subiect, la Capitolul II, cifra 11 stipulează că „cheltuielile pentru serviciile medicale prestate persoanelor neasigurate în cadrul asistenței medicale specializate de ambulator și spitalicească sunt achitate de către pacient în corespundere cu costurile prevăzute în Catalogul unificat de tarife pentru serviciile prestate de către instituțiile medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale...”

A indicat reclamantul că, obligațiunile asumate prin faptul acordării asistenței medicale specializate spitalicești, consemnate în fișa medicală de staționar a bolnavului nr. 1081/20061, în corespundere cu Programul Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, de către IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți”, ca prestator de servicii medicale, au fost respectate pe deplin, însă Nicolai Bilic ca pacient este obligat să achite pentru serviciile medico-sanitare prestate.

A declarat că, pârâtul, ca persoană neasigurată, nu și-a onorat obligațiunile legale referitor la achitarea cheltuielilor pentru serviciile medicale primite în corespundere cu costurile prevăzute în Catalogul unificat de tarife pentru serviciile prestate de către instituțiile medico-sanitare. Tentativele de soluționare a litigiului pe cale amiabilă, discuțiile personale, nu s-au soldat cu succes. Astfel, la 16 mai 2016, prin scrisoarea nr. 01.11/49 adresată lui Nicolai Bilic, s-a solicitat achitarea serviciilor medicale primite în staționar, însă reclamația a fost ignorată de către pârât.

Prin hotărârea din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva lui Nicolai Bilic cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat.

Prin încheierea din 04 septembrie 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) s-a corectat eroarea comisă în partea dispozitivă a hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) referitor la obiectul litigiului.

La 22 iunie 2017, IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a depus cerere de apel prealabilă împotriva hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central).

Prin încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a restituit cererea de apel depusă de IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central), ca fiind depusă tardiv.

La 10 noiembrie 2017, IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a declarat recurs împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanța de apel la faza primirii cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că prin scrisoarea nr. 01.11/323 din 24 mai 2017 a solicitat instanței de judecată întocmirea și expedierea hotărârii integrale adoptate la 11 mai 2017 în prezenta cauză. Deoarece nu a fost remisă hotărârea integrală, la 20 iunie 2017 a depus o cerere de apel prealabilă și la recepționarea hotărârii motivate, au menționat că vor depune apelul motivat, în conformitate cu art. 365 Cod de procedură civilă.

Menționează că, la 04 octombrie 2017 a recepționat citația la dosarul nr. 2a-944/17 precum că la 17 octombrie 2017, ora 09.00, se va examina chestiunea privind punerea pe rol a cererii de apel. Deoarece până la momentul respectiv nu a recepționat hotărârea judecătorească motivată, a considerat că instanța de apel, printr-o încheiere

va acorda un termen pentru lichidarea neajunsurilor, adică prezentarea apelului motivat.

Precizează că, la 06 octombrie 2017 a recepționat hotărârea motivată, inițiind întocmirea apelului motivat. Însă la 17 octombrie 2017, în cadrul ședinței de judecare a cauzei în ordine de apel, a fost informat despre respingerea apelului ca fiind tardiv, iar la 02 noiembrie 2017 a recepționat încheierea Curții de Apel Bălți.

Consideră că, prin încheierea instanței de apel din 17 octombrie 2017, i-a fost îngădit dreptul de a se adresa în instanța de judecată, în scopul apărării drepturilor și intereselor fundamentale garantate de Constituție, motiv pentru care urmează a fi casată încheierea integral, ca fiind neîntemeiată, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță la faza primirii cererii de apel pe rol.

Referitor la repunerea în termen, indică recurentul că, despre încheierea contestată a aflat în cadrul ședinței din 17 octombrie 2017, iar încheierea „de facto” a recepționat-o la data de 02 noiembrie 2017. Astfel, consideră oportun aplicarea prevederilor art. 116 Cod de procedură civilă referitor la repunerea în termen.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 17 octombrie 2017, iar IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a declarat recurs la 10 noiembrie 2017.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată în adresa recurentului la 30 octombrie 2017 (f.d.82) și a fost recepționată la 03 noiembrie 2017, conform avizului de recepție (f.d.83).

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 10 noiembrie 2017 de către IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, este în termen și nu este necesară repunerea în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva lui Nicolai Bilic cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat (f.d.49, 51-52).

Tot aici, este de menționat că copia dispozitivului hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) a fost expediată IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” la 16 mai 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.50) și a fost înregistrată în cancelaria instituției, ca fiind recepționată la 23 mai 2017, conform ștampilei aplicate (f.d.60).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin.(1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La 22 iunie 2017, IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a depus cerere de apel prealabilă împotriva hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) (f.d.57).

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Astfel, prin încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a restituit cererea de apel depusă de IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central), ca fiind depusă tardiv (f.d.78-81).

Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de apel precum că IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a depus cererea de apel în afara termenului legal, deoarece art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, menționat și *supra*, statuează expres precum că acest termen se calculează de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La acest capitol, instanța de apel corect a reținut precum că rezultând din prevederile art. 236 alin.(5), art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă ultima zi de declarare a apelului împotriva hotărârii din 11 mai 2017 este 12 iunie 2017.

Concomitent Colegiul relevă că, instanța de apel justificat a menționat că apelantul în cererea de apel nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a cererii de apel și nu a prezentat probe concludente și pertinente ce ar justifica depășirea termenului de procedură. Or, instituția de drept procesual a repunerii în termen constituie beneficiul acordat de lege titularului unui drept procesual, care din motive justificate nu și-a putut exercita dreptul în interiorul termenului imperativ, să-și îndeplinească acest drept și, ulterior, fără ca instanța să-l decadă din exercițiul său sau să aplice o altă sancțiune prevăzută de lege în caz de nerespectare a termenului.

Colegiul relevă că, în lipsa hotărârii motivate, partea nu este lipsită de dreptul de a înregistra un apel care ulterior poate fi completat cu temeiurile de fapt și de drept rezultând din prevederile art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, conform cărora elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

De altfel, recepționarea la 06 octombrie 2017 de către recurent a hotărârii motivate a instanței de fond din 11 mai 2017, argument invocat de recurent, nu justifică omiterea termenului de exercitare a căii de atac-apelul, stabilit imperativ de lege.

Mai mult ca atât, IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a solicitat, prin cerere în scris, la 26 mai 2017 eliberarea hotărârii motivate din 11 mai 2017 pentru a depune apel, însă nu a fost lipsită de dreptul de a înregistra un apel preliminar în termenul de 30 zile acordat de legiuitor de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Or, art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă prevede expres că elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale, fapt enunțat *supra*.

Colegiul reiterează că, copia dispozitivului hotărârii din 11 mai 2017 a Judecătoriei Drochia (sediul Central) a fost recepționat de către IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” la 23 mai 2017, conform ștampilei de intrare în cancelaria instituției (f.d.60), ceea ce denotă suplimentar că apelantul a avut un termen rezonabil de a înregistra un apel nemotivat. Or, dispozitivul hotărârii contestate a fost recepționat de către IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” în interiorul termenului de 30 zile acordat de legiuitor pentru exercitarea căii de atac-apelul.

Colegiul relevă că, în contextul legislației în vigoare în raport cu speța dată, apelantului/recurentului i-au fost asigurate condiții reale pentru a beneficia efectiv de continuitatea procesului și de a-și valorifica drepturile sale.

Astfel, argumentul recurentului precum că până la 04 octombrie 2017 - primirea citației din instanța de apel, nu ar fi primit hotărârea motivată a instanței de fond, nu poate fi reținut ca fiind relevant speței, or, în condițiile pronunțării de către instanța de fond a hotărârii contestate la data de 11 mai 2017 și solicitarea IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți”, în conformitate cu art. 236 alin.(5) lit.a) Cod de procedură civilă, din 26 mai 2017 de a-i fi eliberată hotărârea motivată, IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” urma să-și realizeze cu bună credință dreptul de a recepționa hotărârea motivată în cadrul instanței de judecată.

Or, în contextul prevederilor art. 236 alin. (6) Cod de procedură civilă, hotărârea integral se întocmește în termen de 15 zile de la data solicitării, atacării sau pronunțării dispozitivului hotărârii, după caz.

Tot aici, este de menționat că la data de 26 mai 2017 în adresa IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” a fost expediată de către Judecătoria Drochia (sediul Central) hotărârea motivată din 11 mai 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d.53).

Colegiul remarcă că obligația instanței de judecată de a expedia hotărârea motivată rezultând din prevederile art. 236 alin.(8) Cod de procedură civilă, nu exclude dreptul participanților la proces de a recepționa personal hotărârea judecătorească în cadrul instanței.

Mai mult ca atât, la data de 27 septembrie 2017, cauza civilă a fost înregistrată ca fiind primită în Curtea de Apel Bălți pentru examinare în ordine de apel (f.d.65) și la aceeași dată a fost repartizată în procedura judecătorului Curții de Apel Bălți, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (f.d.66).

În consecință, Colegiul menționează că, chiar și în condițiile recepționării hotărârii motivate în afara termenului de contestare a acesteia, acest aspect nu poate justifica omiterea termenului legal de depunere a apelului în conformitate cu art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În concluzie, Colegiul conchide că acțiunile IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” nu constituie decât o eludare a acesteia de a-și realiza drepturile procedurale, rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă,

care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale procedurale, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

În această ordine de idei, Colegiul menționează că, nevalorificarea drepturilor procedurale de către IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” în termenul stabilit, nu poate fi calificată ca o îngrădire a accesului la justiție, garantat de art. 20 al Constituției Republicii Moldova, art. 5 Cod de procedură civilă, or, recurentul invocând acest aspect, a ignorat faptul că aceasta este o omisiune a IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți”. Respectiv, nu poate fi pusă pe seama instanțelor de judecată îngrădirea accesului la justiție, în condițiile când apelantul a ignorat prevederile legale.

Colegiul notează că, unul din aspectele preeminenței dreptului, rezultând din jurisprudența CtEDO, este principiul securității raporturilor juridice.

Or, CtEDO statuează că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac (Ponomaryov vs Ucraina, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel ca fiind tardiv, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Colegiul precizează că, circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel, or, participanții la proces urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 17 octombrie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic Municipal Bălți”.

Se menține încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Instituția Medico-Sanitară Publică „Spitalul Clinic Municipal Bălți” împotriva lui Nicolai Bilic cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală